

ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ГОСПОДАРСЬКІ ВІДНОСИНИ

Крамар Андрій Ігорович

здобувач вищої освіти юридичного відділення

Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола

Самойлова Ілона Анатоліївна

канд. юрид. наук, викладач юридичного відділення

Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола

Україна

Актуальність поставленого питання. Ще здавна люди займались виготовленням товарів, наданням послуг чи виконанням певних робіт. З часом цей процес як й інші суспільні процеси вимагає регулювання, зокрема правового. Сьогодні дані процеси мають назву «господарська діяльність» та знаходять своє відображення у нормативній базі України. Дана тема є досить проблематичною, адже не кожне виготовлення товарів, надання послуг чи виконання робіт можна віднести до господарської діяльності та й існує розподіл господарської діяльності на види залежно від поставленої мети діяльності щодо результату.

Під господарською діяльністю у Господарському кодексі України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність [1].

Господарська діяльність (господарювання) здійснюється на загальних принципах, перелік яких встановлено у ст. 6 ГК України.

Види господарської діяльності:

- залежно від мети господарської діяльності виокремлюють два її різновиди: а) підприємницьку; б) некомерційну господарську діяльність.

Підприємницька (комерційна) господарська діяльність розкривається через поняття «підприємництво» та визначається ст. 42 ГК України.

Так, згідно з ч. 1 ст. 43 ГК «свобода підприємницької діяльності» підприємці мають право без обмежень самостійно здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яку не заборонено законом.

Особливості здійснення окремих видів підприємництва встановлюються законодавчими актами (ч. 2 ст. 43 ГК).

Частина 4 ст. 43 ГК встановлює загальне правило, відповідно до якого здійснення підприємницької діяльності забороняється органам державної влади та органам місцевого самоврядування.

Законом обмежується підприємницька діяльність посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування [2].

Некомерційне господарювання згідно зі ст. 52 ГК України визначається як самостійна систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів, без мети одержання прибутку.

Некомерційна господарська діяльність здійснюється суб'єктами господарювання державного або комунального секторів економіки у галузях (видах діяльності), в яких згідно зі ст. 12 ГК України забороняється підприємництво, на основі рішення відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування.

Не можуть здійснювати некомерційну господарську діяльність органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи.

- залежно від сфери національної економіки, в якій здійснюється діяльність, виділяється: а) інвестиційна діяльність; б) біржова діяльність; в) торговельна діяльність; г) діяльність на ринку цінних паперів; г) зовнішньоекономічна діяльність та ін.;

- залежно від сфери здійснення господарської діяльності виокремлюють: а) виготовлення та реалізацію продукції; б) виконання робіт; в) надання послуг;

- залежно від ринку (внутрішній чи зовнішній), національної приналежності суб'єктів господарювання (вітчизняні товаровиробники, тобто резиденти чи іноземні інвестори та нерезиденти) розрізняють: а) господарську

діяльність за участю вітчизняних товаровиробників (резидентів); б) зовнішньоекономічну діяльність (за участю резидентів та нерезидентів), у тому числі іноземне інвестування [3].

Класифікувати підприємницьку діяльність можна також за ознакою законності її здійснення на легальну та тіньову, а також за іншими ознаками.

Господарські відносини – це врегульовані нормами права суспільні відносини, котрі виникають у сфері господарювання щодо організації та безпосереднього здійснення господарської діяльності, характеризується особливим суб'єктивним складом, поєднанням організаційних і майнових елементів, значним ступенем регулювання як з боку держави, так і суб'єктів цих відносин.

Ст. 3 ГК України окреслює коло відносин, які за своєю природою можуть вважатися господарськими.

До них належать господарсько-виробничі, організаційно-господарські та внутрішньогосподарські відносини.

Так, ч. 5 ст. 3 ГК України дає визначення господарсько-виробничих відносин як майнових та інших відносин, що виникають між суб'єктами господарювання під час безпосереднього здійснення господарської діяльності (наприклад, такі відносини виникають між постачальником і покупцем).

У таких відносинах не існує підпорядкування суб'єктів один одному, вони діють як рівні та незалежні контрагенти.

За ч. 6 ст. 3 ГК України під організаційно-господарськими відносинами слід розуміти відносини, що складаються між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю (такі відносини складаються між органами господарського контролю та підприємцями, між органами державного управління і державними підприємствами); під час державної реєстрації та ліквідації суб'єктів господарювання; під час видачі ліцензій, патентів, дозволів на розміщення об'єктів торгівлі.

У свою чергу, ч. 7 ст. 3 ГК України під внутрішньогосподарськими відносинами передбачено відносини, що складаються між структурними підрозділами суб'єкта господарювання, та відносини суб'єкта господарювання з його структурними підрозділами (філіали, представництва) [2].

Організаційно-господарські відносини завжди пов'язані з господарсько-виробничими (майновими та особистими немайновими) відносинами, оскільки спрямовані або ж на створення і реалізацію умов для заняття господарською діяльністю (державна реєстрація, ліцензування тощо), або ж на створення та забезпечення меж здійснення такої діяльності (конкурентне законодавство, законодавство про забезпечення якості та безпеки товарів тощо).

Висновок. Отже, під господарською діяльністю у Господарському кодексі України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

Господарська діяльність має два основних види: підприємницьку господарську діяльність, та некомерційну. Їх принципова різниця полягає у тому, що підприємницька ставить на меті отримання прибутку, а некомерційна навпаки, немає на меті отримання прибутку.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року зі змінами та доповненнями. Вилучено з: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Вінник О.М. (2016) Господарське право України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*, (5), 98-104.
Вилучено з: <https://studme.com.ua/>
3. Щербина В.С. (2018) Господарське право. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*, (4), 15-27.
Вилучено з: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>

ECONOMIC ACTIVITY AND ECONOMIC RELATIONS

Kramar A.

Samoilova I.